

Teaching Profession Anxiety Levels of Preservice Teachers*

Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygı Düzeyleri

Raşit ÖZEN**

Sevilay YILDIZ***

Kaya YILDIZ****

Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Abstract

The present study aims to examine the teaching profession anxiety levels of preservice teachers. The fourth year preservice teachers (n=638) studying at their fourth year spring semester at Abant İzzet Baysal University, Faculty of Education, Bolu – Turkey formed the study group. The quantitative data were collected through Teacher Candidate Anxiety Scale developed by Saban, Korkmaz and Akbaşlı (2004). In order to analyze the quantitative data, t- test, and One-Way ANOVA were used. The findings of the study indicated that the fourth year preservice teachers have low levels of professional anxiety. While the findings of the study revealed significant differences between the teaching profession anxiety levels of preservice teachers and their genders and their departments, no significant differences were observed between the teaching profession anxiety levels of preservice teachers and whether there is a teacher in their families or not.

Keywords: Anxiety, preservice teachers, teaching profession anxiety

Öz

Bu çalışmanın amacı öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği kaygı düzeylerinin incelenmesidir. Çalışma grubunu 2012-2013 öğretim yılı bahar döneminde Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesinde öğrenim gören dördüncü sınıf öğretmen adayları (n= 638) oluşturmaktadır. Çalışma ile ilgili nicel veriler Saban, Korkmaz ve Akbaşlı (2004) tarafından geliştirilen "Öğretmen Adayı Kaygı Ölçeği" ile araştırmacılar tarafından toplanmıştır. Çalışma ile ilgili nicel verilerin analizi için t- testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi (One-Way ANOVA) kullanılmıştır. Çalışmanın sonucunda dördüncü sınıf öğretmen adaylarının Öğretmen Adayı Kaygı Ölçeği' nin tümünde ve alt boyutlarında düşük seviyede mesleki kaygılarının olduğu bulunmuştur. Ayrıca dördüncü sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği kaygılarının cinsiyetleri ve bölümleri bakımından anlamlı bir farklılık gösterirken, ailelerinde öğretmen olup olmaması bakımından anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur.

Anahtar sözcükler: kaygı, öğretmen adayları, öğretmenlik meslek kaygısı

Introduction

There are some emotional states (happiness, sorrow, sadness, etc.) which affect people's personal and professional lives and unless these emotional states are expressed, some physical or psychological symptoms appear, one of which is anxiety. According to Trudel (2009), anxiety is a response from the central nervous system to dangers which enables someone to escape from a source

** Assoc. Prof. Dr. Abant İzzet Baysal University, Faculty of Education Department of Educational Sciences, rasitozen@yahoo.com

*** Assist. Prof. Dr. Abant İzzet Baysal University, Faculty of Education Department of Educational Sciences, sevil_yil@yahoo.com

**** Assist. Prof. Dr. Abant İzzet Baysal University, Faculty of Education Department of Elementary School, kayayildiz@myynet.com

of danger or help someone deal with it. Moreover, anxiety is a state which affects someone's success positively, protects them from imminent dangers, and helps them be careful and aware of these dangers.

When preservice teachers start their training in the faculties, they bring their personal differences and characteristics about teaching profession in terms of their knowledge, skills, attitudes, self-efficacy beliefs and other personal characteristics. One of these personal differences is the anxieties of preservice teachers about their professions. When these are examined, it is seen that these are related to national exams such as the KPSS (anxiety of being appointed with an exam, not to get into a job), to limited and insufficient job opportunities, to not to be appointed (rareness of personnel cadre), to not to perform teaching adequately, etc.] (Kutucu and Ekiz, 2011; Taşğın, 2006). In Turkey, for a candidate to be able to be assigned as a teacher at public schools, he or she has to take the exam (KPSS) which the government administers to teacher candidates in the teacher assignment and they have to get the necessary score required for his or her assignment (Gökçe, 2013: 189). Therefore, it can be asserted that preservice teachers' anxiety levels are one of the most important factors that can affect their successes or failures in their jobs, affect them not only mentally but also emotionally in a negative way and prevent them from transferring their professional knowledge and potential to their professions.

Within this framework, the aim of the present study is to examine the teaching profession anxiety levels of preservice teachers. In line with the aim of the study, the following four questions below were formulated :

- 1.What are the teaching profession anxiety levels of preservice teachers?
- 2.Do teaching profession anxiety levels of preservice teachers differ in terms of their genders?
- 3.Do teaching profession anxiety levels of preservice teachers differ in terms of their departments?
- 4.Do teaching profession anxiety levels of preservice teachers differ whether there is a teacher in their families or not?

Method

Research Model

In the study survey method is used as the aim of the study is to examine the teaching profession anxiety levels of preservice teachers and to see whether their teaching profession anxiety levels differs in terms of certain variables or not.

Study Group

The preservice teachers (n=638) who were in their fourth year training at different departments of Abant İzzet Baysal University, Faculty of Education, Bolu – Turkey in the spring semester of 2012 - 2013 academic year formed the study group of the present study. The total number of fourth year preservice teachers in the spring semester of 2012 -2013 academic year at Abant İzzet Baysal University, Faculty of Education was 1046; however, in the study, 638 preservice teachers answered the scale and they formed the study group.

Table 1.

Distribution Of Preservice Teachers With Respect To Their Departments

Department		Female	Male	Total
Primary School Department	Classroom Teacher	73	25	98
	Science Teacher	31	20	51
	Mathematics Teacher	29	20	49
	Social Studies Teacher	30	22	52
	Pre-School Teacher	22	8	30
	Department TOTAL	185	95	280
Fine Arts Department	Arts and Craft Teacher	31	10	41
	Music Teacher	29	15	44
	Department TOTAL	60	25	85
Foreign languages education Department	English Language Teacher	35	18	53
Turkish language education Department	Turkish Language Teacher	55	30	85
Special education Department	Intellectual Disabilities Teacher	30	28	58
	Guidance and Psychological	22	12	34
	Counseling Teacher			
Computer and Instructional Technologies Department	Computer and Instructional Technologies Teacher	33	10	43
Total		420	218	638

In terms of their genders, it is seen that 65.8 % (n=420) of them were female preservice teachers while 34.2 % (n=218) of them were males (see Table.1) . As seen in Table 1 when preservice teachers are examined from the view point of whether there is a teacher in their families or not, it is seen that even though 32.8 % (n=209) of them stated there is a teacher in their families, 67.2 % (n=429) of them stated there is not a teacher in their families. Meanwhile when the distribution of preservice teachers with respect to their departments are focus of attention as seen in Table.1, it is observed that 43.9 % (n=280) of them were the students of Primary School Education Department; however, 5.3 % (n=34) of them were the students of Educational Sciences Department.

Data Collection Instrument

In the study the quantitative data were collected through Teacher Candidate Anxiety Scale developed by Saban, Korkmaz and Akbaşlı (2004) which was adopted from Borich (1996) by the researchers. The Teacher Candidate Anxiety Scale is a 5-point Likert - type scale ranging from (1) " I am not anxious " to (5) " I am very anxious "(Saban et al.,2004) . There are 45 items in the scale and the scale has three dimensions namely; self - centered anxiety, task-centered anxiety and student-centered anxiety and there are 15 items in each dimension. The highest point in each of these sub-scales is 75 and the point is 15. In this respect, the highest points indicate high levels of anxiety that a preservice teacher has.

In their study, Saban et al., (2004) found the Cronbach's alpha reliability values as for self-centered anxiety .76, for task-centered anxiety .73 and .76 for student - centered anxiety dimensions. When the present study is concerned, the following Cronbach's alpha reliability values were found, as; for self-centered anxiety .86, for task-centered anxiety .87 and for student - centered anxiety .87 and for the whole scale .85 the Cronbach's alpha reliability value was found.

Data Analysis

In order to analyze the quantitative data collected, the frequency, the percentage values and the mean standard deviation scores were calculated, t- test and One-Way (ANOVA) were used. In the analysis of the data, the following interval rates were considered as, “4.20-5.00” very high, “3.40-4.19” high, “2.60-3.39” moderate, “1.81-2.59” low and “1.00-1.80” very low.

Findings and Discussion

The findings about preservice teachers’ anxiety levels are presented in Tables 2, 3, 4 and 5.

1. What are the teaching profession anxiety levels of preservice teachers?

As Table 2 indicates, the teaching profession anxiety levels of pre-service teachers in all fields of studies were generally low when the scale is examined as a whole ($\bar{X}=2.53$, $sd=.76$).

Table 2.

The Mean And Standard Deviation Scores About Preservice Teachers’ Professional Anxiety Levels

Field of Preservice Teacher	Preservice Teacher Anxiety Level							
	Self Centered Anxiety		Task Centered Anxiety		Student Centered Anxiety		Teacher Candidate Anxiety Scale	
	$\bar{X}$	sd	$\bar{X}$	sd	$\bar{X}$	sd	$\bar{X}$	sd
Classroom Teacher	2.17	.78	2.34	.70	2.28	.85	2.27	.73
Science Teacher	2.50	.84	2.48	.70	2.58	.85	2.52	.77
Mathematics Teacher	2.84	.82	2.73	.66	2.99	.94	2.86	.73
Social Studies Teacher	2.63	.75	2.56	.52	2.73	.79	2.64	.64
Pre-school Teacher	2.62	.76	2.58	.56	2.61	.77	2.61	.77
Arts and Craft Teacher	2.74	.86	2.72	.84	2.92	.96	2.79	.93
Music Teacher	2.14	.89	2.35	.62	2.46	.88	2.41	.77
English Language Teacher	2.74	.82	2.65	.52	2.76	.82	2.72	.63
Turkish Language Teacher	2.66	.72	2.62	.55	2.70	.63	2.66	.60
Intellectual Disabilities Teacher	2.44	.79	2.42	.78	2.49	.98	2.45	.82
Guidance and Psychological Counseling Teacher	2.37	.73	2.27	.69	2.34	.82	2.33	.74
Computer and Instructional Technologies Teacher	2.53	.74	2.42	.60	2.59	.83	2.51	.68
All Preservice Teachers	2.51	.85	2.49	.68	2.59	.88	2.53	.76

When the field of preservice teachers is concerned (see Table 2), it is seen that even though preservice mathematics teachers ($\bar{X}=2.86$, $sd=.73$), preservice arts and crafts teachers ($\bar{X}=2.79$, $sd=.93$) preservice English language teachers ($\bar{X}=2.72$, $sd=.63$), preservice Turkish language teachers ($\bar{X}=2.66$, $sd=.60$), preservice social studies teachers ($\bar{X}=2.64$, $sd=.64$), preservice pre -school teachers ($\bar{X}=2.61$, $sd=.77$) had high level of anxiety, preservice classroom teachers ($\bar{X}=2.33$, $sd=.74$) and preservice intellectual disabilities teachers ($\bar{X}=2.33$, $sd=.74$) had low level of anxiety as in table 2.

When the literature (Doğan and Çoban,2009; Dilmaç,2010; Köse,2006; Yıldırım,2011) in relation to professional anxiety levels of preservice teachers is examined, it is seen that preservice teachers' professional anxiety levels are rather low. In this regard, Köse (2006) reported that music teacher candidates have low levels of professional anxiety in all three domains (i.e.self-centered,task-centered, student-centered anxiety domains). Meanwhile, Dilmaç (2010) pointed out that the visual art teacher candidates have low levels of professional anxiety. Yıldırım (2011) stated that primary school teacher candidates have low level of professional anxiety as one of the findings of her study. Moreover, Doğan and Çoban (2009) reported that even though the preservice teachers had low level of teaching profession anxiety, they had positive attitudes towards teaching profession. Based on these, it can be said that there is a similarity between the findings of the present study and the related literature.

2. Do teaching profession anxiety levels of preservice teachers differ in terms of their genders?

The findings revealed significant gender differences in all dimensions of the scale in favour of male preservice teachers ($t = -1.992$; $p < .05$) (see Table 3). In other words, the mean scores of male preservice teachers ($\bar{X} = 2.61$; $sd = .77$) is higher than the female preservice teachers ($\bar{X} = 2.49$; $sd = .76$) as seen in Table 3. When the sub-dimensions of Teacher Candidate Anxiety Scale is concerned, significant differences were found in favour of male pre-service teachers in all dimensions of the scale. That is to say, the mean scores of male preservice teachers were higher than female preservice teachers in self-centered anxiety ($t = -2.594$; $p < .05$), task-centered anxiety ($t = -1.437$; $p < .05$) and student-centered anxiety ($t = -1.569$; $p < .05$) dimensions (see Table 3).

Table 3.

T-Test Results About Professional Anxiety Levels Of Preservice Teachers And Their Genders

Teacher Candidate Anxiety Scale and Its Dimensions		Gender	N	$\bar{X}$	s	t	sd	p
Self-centered anxiety		Female	420	2.45	.83	-	636	.010*
		Male	218	2.64	.87	2.594		
Task-centered anxiety		Female	420	2.46	.68	-	636	.151
		Male	218	2.54	.68	1.437		
Student-centered anxiety		Female	420	2.56	.88	-	636	.117
		Male	218	2.67	.87	1.569		
Teacher Candidate Anxiety Scale		Female	420	2.49	.76	-	636	.047*
		Male	218	2.61	.77	1.992		

* $p < .05$

The related literature presents various studies that have different findings. In this regard while the following literature (Bozdam and Taşğın, 2011; Dilmaç,2010; Dursun and Karagün,2012; Kafkas, Açıak, Çoban and Karademir,2010) present no significant gender differences in the professional anxiety levels of preservice teachers, Taşğın (2006) reports significant gender differences in favor of female preservice teachers as they have higher professional anxiety levels than male preservice teachers in task-centered and self-centered anxiety domains. Therefore, it can be said that there is a similarity between the findings of the present study and the literature .

3. Do teaching profession anxiety levels of preservice teachers differ in terms of their departments?

There were significant differences between preservice teachers' perceptions about their professional anxiety levels and their departments in all dimensions ($F_{(6-631)} = 2.648$, $p < .05$) (Table 4).

Table 4 .

One-Way ANOVA Results About Preservice Teachers' Professional Anxiety Levels And Their Departments

Teacher Candidate Anxiety Scale and Its Dimensions	Source	Sum of squares	df	Mean Square	F	P	Source of difference
Self-centered anxiety	Between Groups	11.080	6	1.847	2.580	.018*	1-3, 1-4, 2-3,
	Within Groups	451.678	631	.716			2-4, 5-3, 5-4,
	Total	462.758	637				5-7, 6-3, 6-4, 6-7, 7-3, 7-4
Task- centered anxiety	Between Groups	7.225	6	1.204	2.615	.016*	1-3, 1-4, 2-3,
	Within Groups	290.547	631	.460			2-4, 5-3, 5-4,
	Total	297.771	637				6-1, 6-2, 6-3, 6-4, 7-3, 7-4
Student-centered anxiety	Between Groups	10.489	6	1.748	2.295	.034*	1-3, 1-4, 2-3,
	Within Groups	480.630	631	.762			2-4, 5-3, 5-4,
	Total	491.119	637				6-1, 6-2, 6-3, 6-4, 7-3, 7-4
Teacher Candidate Anxiety Scale	Between Groups	9.146	6	1.524	2.648	.015*	1-3, 1-4, 2-3,
	Within Groups	363.242	631	.576			2-4, 5-3, 5-4,
	Total	372.388	637				5-7, 6-2, 6-3, 6-4, 7-3, 7-4

*p<.05 Categories: 1= Primary school; 2= Fine arts; 3=Foreign languages; 4= Turkish language; 5=Educational sciences; 6=Special education; 7= Computer and instructional technologies

One-way ANOVA results revealed that there are some differences between the preservice teachers' professional anxiety levels and their departments (Table 2). When the sources of these differences are examined as seen in Table 2, the sources of these differences were between preservice teachers of primary school department ($\bar{X}=2.49$), and foreign languages education department ($\bar{X}=2.74$), between preservice teachers of primary school department ($\bar{X}=2.49$) and preservice teachers of Turkish language education department ($\bar{X}=2.73$), between preservice teachers of fine arts department ($\bar{X}=2.58$) and preservice teachers of foreign languages education department ($\bar{X}=2.74$), between preservice teachers of fine arts department ($\bar{X}=2.58$) and preservice teachers of Turkish language education department ($\bar{X}=2.73$), between preservice teachers of educational sciences department ($\bar{X}=2.40$) and preservice teachers of foreign languages education department ($\bar{X}=2.74$), between preservice teachers of educational sciences department ($\bar{X}=2.40$) and preservice teachers of Turkish language education department ($\bar{X}=2.73$), between preservice teachers of educational sciences department ($\bar{X}=2.40$) and preservice teachers of computer and instructional technologies ($\bar{X}=2.51$), between preservice teachers of special education department ($\bar{X}=2.33$) and preservice teachers of foreign languages education department ($\bar{X}=2.74$), between preservice teachers of special education department ($\bar{X}=2.33$) and preservice teachers of Turkish language education department ($\bar{X}=2.73$), between preservice teachers of special education department ($\bar{X}=2.33$) preservice teachers of

computer and instructional technologies department ($\bar{X}=2.51$), between preservice teachers of computer and instructional technologies department ($\bar{X}=2.51$) and preservice teachers of foreign languages education department ($\bar{X}=2.74$) and between preservice teachers of computer and instructional technologies department ($\bar{X}=2.51$) and preservice teachers of Turkish language education department ($\bar{X}=2.73$). When the literature (Bozdam,2008; Bozdam and Taşğın,2011) is examined, it is seen that differences are reported with respect to preservice teachers' teaching profession anxiety levels and their departments. Bozdam and Taşğın (2011) pointed out preservice teachers' professional anxiety levels showed differences with respect to their ages and departments. Meanwhile, Bozdam (2008) pointed out that preservice teachers' mean scores in self-centered,task-centered and students centered anxiety levels indicate significant differences when their departments are concerned. Hence, it can be said that there is a similarity between the findings of the present study and the literature.

4. Do teaching profession anxiety levels of preservice teachers differ whether there is a teacher in their families or not?

As shown in Table 5, no significant difference was observed between the professional anxiety levels of pre-service teachers and whether there is a teacher in their families or not. Even though there was no statistically significant difference between the mean scores of pre-service teachers who do not have a teacher in their families and pre-service teachers who have a teacher in their families, pre-service teachers who do not have a teacher in their families had higher mean scores than those who do not have when the self-centred anxiety ($t= 1.083$; $p < .05$) task-centred anxiety ($t= -1.175$; $p < .05$) student-centred anxiety ($t= - .299$; $p < .05$) sub-dimensions of the scale is concerned (Table 5).

Tablo 5.

T- Test Results About Professional Anxiety Levels Of Preservice Teachers And Whether There Is A Teacher In Their Families Or Not

Teacher Candidate Anxiety Scale and Its Dimensions	A teacher in the family	N	$\bar{X}$	s	t	sd	p
Self-centered anxiety	Yes	209	2.46	.88	1.083	636	.279
	No	429	2.54	.84			
Task-centered anxiety	Yes	209	2.44	.75	-1.175	636	.240
	No	429	2.51	.65			
Student-centered anxiety	Yes	209	2.58	.87	- .299	636	.765
	No	429	2.60	.88			
Teacher Candidate Anxiety Scale	Yes	209	2.49	.80	-.867	636	.386
	No	429	2.54	.74			

$p<.05$

While Saracaloğlu, Kumral, and Kanmaz (2009) stated that preservice teachers who have a teacher in their families have lower levels of professional anxiety levels than those who do not have, Çelenk, Yıldız and Baycan (2013) reported that preservice teachers who have a teacher in their families have higher levels of professional anxiety levels than those who do not have. Based on these, it can be said that there is no similarity between the findings of the present study and the literature.

Conclusion and Recommendations

The findings of the study revealed that the fourth year preservice teachers in the study have low levels of professional anxiety when the scale and its sub-dimensions are concerned. Preservice mathematics, arts and craft, English language, Turkish language, social studies, and pre-school teachers have high levels of anxiety. Meanwhile, preservice of classroom teaching and teaching intellectual disabilities teachers have the lowest levels of professional anxiety. In the meantime, a significant difference is observed between the genders and the departments of preservice teachers and their professional anxiety levels and no significant difference is observed between whether there is a teacher in their families or not and their their professional anxiety levels. In this regard, it can be said that there are some similarities and differences between the findings of the present study and the literature reviewed within the scope and limits of the present study due to the characteristics of the preservice teachers formed the study group. Based on these findings, the followings can be recommended:

1. Further studies need to be made through using qualitative data collection instruments to examine the reasons of their professional anxieties in a detailed way.
2. Application of the theoretical knowledge need to be emphasized during their training at universities and for this purpose various opportunities need to be provided to them.
3. A special emphasis need to be given to courses, such as; teaching practice, school experience in which school experience of preservice teachers is provided.

References

- Bozdam, A. (2008). *Öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi*. Unpublished master's thesis, Selçuk Üniversitesi, Konya, Turkey.
- Bozdam, A. & Taşgın, Ö. (2011). Öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 13 (1), 44–53.
- Çelenk, S., Yıldız, S. & Baycan, D. (2013). Öğretmen adaylarının bazı değişkenlere göre kaygı düzeyleri: Kesitsel bir çalışma. XII. *Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu Bildiri Kitabı*. (pp:430–436). 23–25. Mayıs. 2013, Didim.
- Dilmaç, O. (2010). Görsel sanatlar öğretmeni adaylarının kaygı düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*. (24), 49–65. Retrieved February 26, 2013, from <http://e-dergi.atauni.edu.tr/index.php/GSED/article/view/6112/5862>
- Doğan, T. & Çoban, A. E. (2009). Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 34 (153), 157 – 168.
- Dursun, S. & Karagün, E. (2012). Öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin incelenmesi: Kocaeli Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu son sınıf öğrencileri üzerine bir araştırma. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 24, 93 – 112.
- Gökçe, F. (2013). Lisans öğrencileri ile formasyon programına devam eden kursiyerlerin KPSS konusundaki görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi [Hacettepe University Journal of Education]*, Özel sayı (1), 171-190.
- Kafkas, M.E., Açıkan, M., Çoban, & Karademir, T. (2010). Beden eğitimi öğretmen adaylarının öz-yeterlik algıları ile mesleki kaygıları arasındaki ilişki. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 11(2), 93-111.
- Köse, H.S. (2006). Müzik öğretmen adaylarının mesleki kaygıları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (12), 80 – 89.
- Kutucu, E.S. & Ekiz, B. (2011). Kimya öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ve kaygıları. *e-Journal of New World Sciences Academy (NWSA)*, 6(1), 736-743. Retrieved February 27, 2013, from <http://web.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=3&sid=4b560391-4816-41c9-b22d-55af4e4ccd06%40sessionmgr10&hid=1>
- Saban, A., Korkmaz, İ. & Akbaşı, S. (2004). Öğretmen adaylarının mesleki kaygıları, *Eğitim Araştırmaları*, (17), 198 – 209.

- Saracaloğlu, A.S., Kumral, O. & Kanmaz, A. (2009). Ortaöğretim sosyal alanlar öğretmenliği tezsiz yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik yeterlilikleri, kaygıları ve akademik güdülenme düzeyleri. *Yüzüncü yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, VI(II), 38-54. Retrieved February 27, 2013, from http://efdergi.yyu.edu.tr/makaleler/cilt_VI/aralik/2009A_03_saracaloglu_kumral.pdf
- Trudel, E. St-J. (2009). *Le soutien social et l'anxiété: Les prédicteurs de la santé mentale et validation d'un nouvel instrument de mesure*. Unpublished doctoral dissertation, Université Du Québec à Montréal, Montréal. Canada. Retrieved July 12, 2013 from <http://www.archipel.uqam.ca/1870/1/D1765.pdf>
- Taşgın, Ö. (2006). Beden eğitimi ve spor yüksekokulunda okuyan öğretmen adaylarının meslekî kaygı düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 14(2), 679 – 686.
- Yıldırım, A. (2011). *Sınıf öğretmeni adaylarının meslekî öz-yeterlik algıları ile meslekî kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Unpublished master's thesis, Marmara Üniversitesi, İstanbul, Turkey.

Geniş Özet

Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygı Düzeyleri

İnsanların gerek özel yaşamlarını gerekse de iş yaşantılarını etkileyen çeşitli duygu durumları (sevinç, üzüntü, hüznün, vb. gibi) bulunmakta olup bu duygu durumları dışa vurulmadığı müddetçe insanlarda çeşitli fiziksel ya da psikolojik belirtileri ortaya koymaktadırlar. Bu belirtilerden bir tanesi de kaygıdır. Öğretmen adayları eğitim fakültelerindeki eğitimlerine başladıklarında öğretmenlik mesleği ile ilgili bilişsel, duyuşsal alandaki çeşitli bireysel farklılıklarını, tutumlarını, yeterlik inançlarını ve diğer kişisel özelliklerini de birlikte getirmekteler. Bu bireysel farklılıklardan bir tanesi de öğretmen adaylarının meslekleri ile ilgili kaygılarıdır çünkü öğretmen adayları dört yıllık eğitimleri sırasında öğretmenlik mesleği ile ilgili bilgi, beceriler ve deneyimleri kazanmış olsalar bile meslekleri ile ilgili çeşitli kaygıları [KPSS (sınavla atanmak zorunda olma kaygısı, yerleşememe), iş olanaklarının kısıtlılığı, atanamama (kadro azlığı), öğretmenliği layıkıyla yapamama, gibi] taşımaktadırlar (Kutucu ve Ekiz, 2011; Taşgın, 2006). Bu sebepten dolayı öğretmen adaylarının mesleklerinde gösterecekleri başarı ya da başarısızlık durumlarını etkileyen, adayın hem bedensel, hem zihinsel hem de duygusal olarak olumsuz yönde etkilenmesine neden olabilecek ve adayda var olan mesleki bilgiyi, potansiyeli mesleğine aktarmasında engel teşkil edebilen en önemli öğelerden birinin kaygı düzeyleri olduğunu söylemek mümkündür.

Bu çerçeve içerisinde bu çalışmanın amacı Eğitim Fakültesi lisans programları son sınıfına devam eden öğrencilerin mesleki kaygı düzeylerini belirlemektir. Bu amacı gerçekleştirmek çalışma sırasında aşağıdaki dört soruya cevap aranmıştır:

1. Öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeyleri nedir?
2. Öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeyleri cinsiyetlerine göre farklılık göstermekte midir?
3. Öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeyleri nedir bölümlerine göre farklılık göstermekte midir?
4. Öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeyleri ailelerinde öğretmen olup olmamasına göre farklılık göstermekte midir?

Bu çalışma, Eğitim Fakültesi lisans programları son sınıfa devam eden öğrencilerin mesleki kaygı düzeylerini belirlemeye yönelik tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Araştırmanın çalışma grubunu 2012-2013 öğretim yılı bahar döneminde Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi lisans programlarında öğrenim gören son sınıf öğrencileri (n= 638) oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunda yer alan son sınıf öğrencileri (n=638) cinsiyetleri açısından incelendiklerinde son sınıf öğrencilerinin % 65.8 (n=420)'inin kız, bölümleri açısından incelendiğinde

% 43.9 (n=280)'inin İlköğretim bölümünde öğrenim gördükleri ve % 32.8 (n=209)'unun ailesinde öğretmen olduğu görülmektedir. Bu çalışmada nicel veriler, Saban, Korkmaz ve Akbaşlı (2004) tarafından, Borich (1996)'dan uyarlanarak geliştirilen "Öğretmen Adayı Kaygı Ölçeği" ile araştırmacılar tarafından toplanmıştır. Saban, Korkmaz ve Akbaşlı (2004) tarafından "Öğretmen Adayı Kaygı Ölçeği" Ben-merkezli kaygılar, Görev-merkezli kaygılar ve Öğrenci-merkezli kaygıları içeren beşli – likert tipinde üç boyuttan oluşmaktadır. Ölçekteki her boyut için 15'er madde bulunmakta ve ölçek toplamda 45 maddeden oluşmaktadır. Ölçekten her boyut için alınabilecek en düşük puan 15, en yüksek puan ise 75 puandır. Dolayısıyla öğretmen adayının ölçekten almış olduğu puanın yüksekliği aynı zamanda adayın mesleki kaygı düzeyinin yüksekliğini göstermektedir. Saban, Korkmaz ve Akbaşlı (2004) Öğretmen Adayı Kaygı Ölçeği'nin güvenilirliğini belirlemek için Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısına bakılmıştır. Buna göre, Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayıları ölçeğin birinci bölümü (ben-merkezli kaygılar) için .76, ikinci bölümü (görev-merkezli kaygılar) için .73 ve üçüncü bölümü (öğrenci-merkezli kaygılar) içinde .76 olarak hesaplanmıştır (Saban ve diğerleri, 2004). Bu araştırmada da Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayıları ölçeğin birinci bölümü (ben-merkezli kaygılar) için .86 ikinci bölümü (görev-merkezli kaygılar) için .87 ve üçüncü bölümü (öğrenci-merkezli kaygılar) içinde .87 ve toplamda tüm ölçek için .85 olarak hesaplanmıştır. Araştırmacılar tarafından Saban, Korkmaz ve Akbaşlı (2004) tarafından geliştirilen "Öğretmen Adayı Kaygı Ölçeği" ile toplanan nicel verilerin analizi için frekans, aritmetik ortalama, standart sapma, t-testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi (One-Way ANOVA) kullanılmıştır.

Çalışmada, Eğitim Fakültesi lisans programları son sınıfa devam eden öğrencilerin mesleki kaygılarına ilişkin toplam algıları ($\bar{X}=2,53$, $ss=.76$) "düşük" düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çalışma grubunda yer alan öğretmen adaylarının "Öğretmen Adayı Kaygı Ölçeği"nin alt boyutlarından "Ben Merkezli Kaygıları" ($\bar{X}=2,51$, $ss=.85$), "Görev Merkezli Kaygı" ($\bar{X}=2,49$, $ss=.68$) ve "Öğrenci Merkezli Kaygıları" ($\bar{X}=2,59$, $ss=.88$) da "düşük" düzeydedir. Eğitim Fakültesi lisans programları son sınıfa devam eden öğrencilerin mesleki kaygı düzeylerine ilişkin görüşlerinin demografik özelliklerine (cinsiyet, bölüm ve ailede öğretmen olup olmaması) göre bir fark olup olmadığı araştırılmıştır. Eğitim Fakültesi lisans programları son sınıfa devam eden öğrencilerin mesleki kaygı algılarında tüm boyutlarına ilişkin cinsiyet değişkenine göre bir farklılaşma olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($t=-1,992$; $p<.05$). Bu anlamlı farklılık erkek öğrencilerin lehinedir. Bu farklılık erkek öğrencilerin ortalama puanlarının ($\bar{X}=2,61$; $S=.77$) kız öğrencilerin ortalama puanlarından ($\bar{X}=2,49$; $S=.76$) büyük olmasından kaynaklanmaktadır. Eğitim Fakültesi lisans programları son sınıfa devam eden öğrencilerin mesleki kaygı düzeylerine ilişkin algılarında tüm boyutlarına ilişkin bölüm değişkenine göre bir farklılaşma olduğu görülmektedir ($F_{(6-631)}= 2,648$, $p<.05$). Bu farklılığın kaynaklarından biri İlköğretim Bölümü öğrencilerinin mesleki kaygılarına ilişkin ortalama sıklık düzeylerinin ($\bar{X}=2,49$), Yabancı Diller Eğitimi Bölümü ($\bar{X}=2,74$) ve Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencilerinin mesleki kaygılarına ilişkin ortalama sıklık düzeylerinden ($\bar{X}=2,73$) küçük olmasından kaynaklandığı sonucuna ulaşılmıştır. Eğitim Fakültesi lisans programları son sınıfa devam eden öğrencilerin mesleki kaygı algılarında tüm boyutlarına ilişkin ailelerinde öğretmen olup olmaması değişkenine göre bir farklılaşma olmadığı sonucuna ulaşılmıştır ($t=-.867$; $p<.05$). Bu çalışmada; Öğretmen adaylarının mesleki kaygılarının nedenlerinin nitel veri toplama araçları kullanılarak detaylı bir biçimde araştırılması, öğretmen adaylarının üniversitelerdeki eğitimleri sırasında edindikleri teorik bilgiyi uygulamaya dönüştürebilmeleri üzerinde durulmalı ve bu amaçla öğretmen adaylarına çeşitli olanaklar sunulmalı ve öğretmenlik uygulaması ve okul deneyimi gibi öğretmen adaylarının gerçek iş ortamları ile deneyimlerini kazanacakları derslere özel bir önem verilmesi gibi öneriler geliştirilmiştir.